

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและพัฒนากิจการดำเนินงานของธุรกิจขนาดย่อมในชุมชนจังหวัดสงขลา วิธีวิจัยเป็นแบบผสมผสาน โดยใช้วิธีการวิจัยและพัฒนาและหลักการการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม การวิจัยนี้ได้เลือกธุรกิจขนาดย่อมในชุมชนจังหวัดสงขลาเป็นกรณีศึกษา 6 ราย โดยเลือกธุรกิจจากพื้นที่ที่เป็นภูมิภานาของนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ช่วยนักวิจัย และเป็นธุรกิจที่ยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการทำวิจัย ดังนี้คือ

1. ธุรกิจผลิตภัณฑ์ถั่วลิสงคั่วทราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรศิริสร้งสรรค์ หมู่ที่ 4 ตำบลน้ำน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
2. ธุรกิจผลิตภัณฑ์ตาลโตนด กลุ่มสตรีบ้านคลองฉนวน หมู่ที่ 6 ตำบลชุมพล อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
3. ธุรกิจหัตถกรรมอิฐและกระเบื้องดินเผา บ้านท่านางหอม ตำบลน้ำน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
4. ธุรกิจผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา บ้านสทิงหม้อ ตำบลสทิงหม้อ อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
5. ธุรกิจผลิตภัณฑ์โอ่งปูนซีเมนต์ บ้านบ่อदान ตำบลบ่อदान อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา
6. ธุรกิจผลิตภัณฑ์จักสานใยตาลโตนดบ้านชะแม ตำบลดีหลวง อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

สำหรับวิธีดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาการดำเนินงานเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งที่แต่ละธุรกิจเห็นว่ามีความสำคัญและต้องการแก้ปัญหาและพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาแนวทางพัฒนากิจการดำเนินงานของธุรกิจในด้านที่ธุรกิจเลือก และจัดทำโครงการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาธุรกิจตามโครงการพัฒนา

1. การศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาการดำเนินงานเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งของธุรกิจ

ก่อนการศึกษาในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินงานของธุรกิจทุกด้าน พร้อมทั้งวิเคราะห์ร่วมกับธุรกิจเพื่อเลือกประเด็นในการพัฒนาการดำเนินการของธุรกิจเพียงด้านใดด้านหนึ่ง และได้นำข้อมูลนี้มาใช้เป็นโจทย์วิจัยของแต่ละกรณีศึกษา โดยผลการศึกษาได้สรุปไว้ในหัวข้อแรกของบทที่ 2

การวิจัยในขั้นตอนนี้เน้นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีการดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วยบุคคลกลุ่มต่างๆ คือ ผู้ดำเนินธุรกิจ นักพัฒนาหรือผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือธุรกิจ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแต่ละกรณีศึกษาเลือกจากบุคคล ดังต่อไปนี้

1) กลุ่มผู้ดำเนินธุรกิจ 2 คน โดยสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง คือ ประธานกลุ่มหรือเลขาธิการ หรือผู้เป็นเจ้าของธุรกิจกรณีผู้ประกอบการรายเดี่ยว จำนวน 1 คน และสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงเลือกสมาชิกของกลุ่มธุรกิจ หรือคนงานจำนวน 1 คน

2) นักพัฒนาหรือผู้มีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาธุรกิจ จำนวน 1-2 คน

1.2 วิธีการวิจัย

การศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาการดำเนินงานของธุรกิจแต่ละธุรกิจในด้านใดด้านหนึ่งที่ธุรกิจต้องการพัฒนา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการต่างๆ ดังนี้

1) การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎี การดำเนินการของธุรกิจ ศึกษาข้อมูลเพียงด้านใดด้านหนึ่งของการดำเนินงานของธุรกิจที่เป็นกรณีศึกษา

2) การสัมภาษณ์แบบกลุ่มโดยผู้ให้สัมภาษณ์คือ บุคคลที่อยู่ในกลุ่มผู้ดำเนินธุรกิจและผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาธุรกิจ

3) การสังเกตการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจ

1.3 เครื่องมือในการวิจัย

1) แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้ดำเนินธุรกิจเรื่องสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของธุรกิจ

2) แบบสัมภาษณ์มีส่วนช่วยเหลือกลุ่มธุรกิจเพื่อถามความเห็นในเรื่องปัญหาการดำเนินงานและการให้ความช่วยเหลือธุรกิจ

3) แบบสังเกตการดำเนินงานของกลุ่มธุรกิจ

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์เพื่อจับประเด็นแล้วสรุปสภาพทั่วไปและประเด็นปัญหาของการดำเนินธุรกิจ

2. การวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของธุรกิจในด้านที่ธุรกิจเลือกและจัดทำโครงการพัฒนา

2.1 ขั้นตอนในการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางพัฒนาและจัดทำโครงการพัฒนา

1) ระดมสมองเพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนาสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของธุรกิจตามความต้องการของธุรกิจ เช่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การพัฒนาการส่งเสริมการตลาด และช่องทางการจัดจำหน่าย และรูปแบบการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานของธุรกิจ

2) จัดทำรูปแบบการพัฒนาโดยการให้การอบรมและแนะนำของนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญ

3) วางแผนในการพัฒนาโดยนำเสนอโครงการพัฒนาเพื่อพร้อมจะนำไปปฏิบัติ

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษามีบุคคลกลุ่มต่างๆ คือ ผู้ดำเนินธุรกิจ นักพัฒนาหรือผู้มีส่วนช่วยเหลือธุรกิจ และนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกิจ

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา เลือกจากบุคคลในกลุ่มดังกล่าว คือ

1) กลุ่มผู้ดำเนินธุรกิจ 2 คน คือ ประธานกลุ่มหรือเลขาธิการ หรือผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของธุรกิจคนเดียว จำนวน 1 คน และสมาชิกหรือกรรมการกลุ่ม หรือพนักงานของธุรกิจที่มีความสามารถในการพัฒนาสิ่งที่ธุรกิจต้องการพัฒนา จำนวน 1 คน

2) ผู้ที่มีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาธุรกิจจำนวน 1 คน

3) ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและความรู้ความเข้าใจเพื่อหาวิธีการพัฒนาและในการปฏิบัติการพัฒนา

2.3 วิธีการวิจัย

1) ในขั้นตอนนี้ ใช้วิธีการสนทนากลุ่มเพื่อระดมสมองหาวิธีการพัฒนา

2) การบรรยายหรือฝึกอบรมให้ความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการแก่ธุรกิจ

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

อาศัยหลักการของ SWOT Analysis ในการระดมสมองเพื่อให้ได้วิธีการพัฒนา แล้วทำการบันทึกรายงานการสนทนากลุ่ม สรุปเป็นแนวทางการพัฒนา และจัดทำรูปแบบการพัฒนา และโครงการพัฒนา

3. การพัฒนาธุรกิจตามโครงการพัฒนา

ในการวิจัยขั้นตอนนี้ได้ดำเนินการโดยมีส่วนร่วมระหว่างนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาการ และบุคคลในกลุ่มธุรกิจ โดยมีขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อร่างแผนปฏิบัติการตามโครงการพัฒนา
- 3.2 ดำเนินการพัฒนาตามแผน
- 3.3 นำสิ่งที่พัฒนาไปทดลองใช้
- 3.4 ประเมินผลการทดลองใช้ โดยวิธีการเชิงคุณภาพหรือวิธีเชิงปริมาณ
- 3.5 สรุปผลและจัดทำรายงานการพัฒนา เพื่อนำข้อมูลไปให้ธุรกิจใช้ และนำไปเขียนรายงานการวิจัย